

KÚRIA

Bfv.II.791/2012/23.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. március 14. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A csalás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 1.B.II.1449/2009/16. számú ítéletét és a Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság 26.Bf.II.9596/2010/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Budapesti II. és III. kerületi Bíróság a 2010. szeptember 8. napján megtartott tárgyaláson kihirdetett 1.B.II.1449/2009/16. számú ítéletében a terhelt bűnösségét csalás büntettében [Btk.318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, és (5) bekezdés b) pont] és csalás büntettében [Btk.318. §. (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, és (6) bekezdés b) pont] állapított meg és ezért őt halmazati büntetésül 2 év 6 hónapi börtönbüntetésre és 4 évi közügyektől eltiltásra ítélte. A magánfelet polgárjogi igényével egyéb törvényes útra utasította és kötelezte a terheltet a bűnügyi költség megfizetésére.

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság a 2011. március 8. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott 26.Bf.II.9596/2010/11. számú ítéletében a kerületi bíróság ítéletét annyiban megváltoztatta,

hogy elrendelte a Budai Központi Kerületi Bíróság 8.B.XII.761/2003/40. számú ítéletével kiszabott 1 év 4 hónapi börtönbüntetés végrehajtását. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A Budapesti II. és III. kerületi Bíróság elsőfokú ítélete tényállásában rögzítette, hogy a terheltet korábban a Budai Központi Kerületi Bíróság 2004. október 11-én kelt 8.B.XII.761/2003/40. sz. ítéletével az ellene nagyon kárt okozó folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás büntette, valamint jelentős kárt okozó folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás büntette miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette. A Fővárosi Bíróság a 2005. október 25-én kelt 26.Bf.XII.5602/2005/6. sz. ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a terheltet 1 rb. jelentős kárt okozó csalás büntette miatt 1 év 4 hónapi - 4 évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre és 400.000,- forint pénzmellékbüntetésre ítélte, egyúttal a nagyobb kárt okozó csalás büntette miatti felmentő rendelkezés jogcímét bizonyítottság hiányára változtatta.

A Budai Központi Kerületi Bíróság ítéletének tényállása szerint a terhelt 2001. augusztus 31-én lakásbérleti szerződést kötött Szemző Jánosnéval a Budapest, XII. Diósárok u. 67. I/3. sz. alatti lakásra, ahova 2001. szeptember 17. napján bérlőként be is költözött. A felek a havi bérleti díjat 220.0000,- forintban határozták meg, továbbá a terhelt 440.000,- forint biztosíték megfizetésére vállalt kötelezettséget. A terhelt a beköltözéskor a biztosítéknak csak egy részét fizette meg, és egy havi bérleti díjat fizetett ki. A lakásból 2001. november 20-án költözött ki úgy, hogy adós maradt 120.000,- forint biztosítékkal, 33.0000,- forint közüzemi díjjal, egy hónapi bérleti díjjal és 120.000,- forint festési költséggel. A terhelt a bérbeadóval szemben polgári pert indított azon a címen, hogy a bérbeadó nem megfelelően teljesített.

A Budai Központi Kerületi Bíróság ítéletének másik tényállási pontja szerint a terhelt 2001. november 20-án lakásbérleti szerződést kötött Bodnár Magdolnával a Budapest, II., Kulpa u. 4/A. sz. alatti lakásra havi 80.000,- forintos bérleti díj ellenében. A terhelt a szerződést részben saját nevében, részben az a D államban bejegyzett gazdasági társaság nevében kötötte. Sem a terhelt, sem a gazdasági társaság az elsőfokú ítélet meghozataláig, vagyis 2004. október 11. napjáig semmiféle bérleti díjat nem fizetett, így összesen 7.200.000,- forintos tartozása keletkezett. Ugyancsak rögzítette az ítéleti tényállás, hogy a terhelt B M-nát magánlaksértés miatt feljelentette, azonban a bíróság annak vádja alól B M-nát jogerősen felmentette.

A Budapesti II. és III. kerületi Bíróság által megállapított történeti tényállás szerint

1.)

A terhelt 2004. december 11-én lakásbérleti szerződést kötött K M-nal a [cím] sz. alatti lakásra. A határozatlan időtartamú lakásbérleti szerződés szerint a lakás bérleti díja havi 100.000,- forint volt. A felek abban állapodtak meg, hogy a terhelt, mint bérlő, 2004. decemberében csupán félhavi, vagyis 50.000,- forint bérleti díjat fizet meg, majd 2005. januárjában az esedékes díjfizetéskor megfizeti a január, február hónapra esedékes bérleti díjat, valamint 100.000,- forint kauciót. Ugyancsak rögzítette a szerződés, hogy annak aláírásával egyidejűleg a bérlő kaucióként egy havi bérleti díjat átad a bérbeadónak, amely kaució összege a bérlemény elhagyásakor, ha az nem a bérlő mulasztása miatti azonnali felmondással következik be, visszajár a bérlőnek. A szerződés 10. pontja szerint a bérbeadó egyoldalúan jogosult felmondani a szerződést, ha a bérlő a bérleti díj fizetési kötelezettségét írásbeli felszólítás átvételét követően 8 munkanapon belül nem teljesíti. A bérlő is jogosult volt a szerződés egyoldalú felmondására, amennyiben a bérbeadó nem tesz eleget a kötelezettségeinek, így többek között a bérlemény rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban történő átadásának. A szerződés 7. pontja rögzítette továbbá, hogy a bérlő a lakást megtekintett állapotban vette át. A szerződésnek megfelelően a terhelt 2004. december 13-án 150.000,- forintot átadott K M-nak, egyúttal beköltözött a lakásba.

A terhelt ezt követően a fizetési kötelezettségének - 18.000,- forint átutalásának kivételével - nem tett eleget, és az már a szerződés megkötésekor sem állt szándékában. A terhelt 2005. január 6-án levélben arra kérte K M-t, hogy a bérleti szerződést közös megegyezéssel bontsák fel, mivel a lakás használhatóságát érintő folyamatosan jelentkező problémák miatt a továbbiakban azt nem kívánja bérelni. K M ezt a felmondást azzal fogadta el, hogy azt nem közös megegyezésűnek tekinti, hanem azt ő mondja fel azonnali hatállyal, tekintettel arra, hogy a terhelt sem az esedékes bérleti díjat, sem a közös költséget nem fizette ki. A terhelt ezt a felmondást nem fogadta el, hanem 2005. február 16-án keresetet nyújtott be a Budai Központi Kerületi Bírósághoz K M-nal szemben kérve annak megállapítását, hogy ő joggal élt az egyoldalú rendkívüli felmondás lehetőségével, továbbá vagyoni és nem vagyoni kár megtérítésére kötelezését kérte a bíróságtól. A polgári pert a Budapesti II. és III. kerületi bíróság 2009. augusztus 28. napján jogerős 19.P.II.24431/2008/5. sz. végzésével megszüntette azt követően, hogy a bíróság megállapította, hogy a per szünetel, mivel a terhelt, mint felperes a tárgyaláson nem jelent meg. A lakásból azonban nem költözött ki, ezért K M január hónapban több alkalommal a lakás zárját beszögelte, mely cselekmények miatt a terhelt feljelentést tett Kárpáti Mártonnal szemben, akit a Budapesti II. és III. kerületi Bíróság 2008. július 8-án jogerőre emelt 5.B.II.201/2006/22. sz. ítéletével folytatólagosan elkövetett

személy szabadság megsértésének büntette miatt megrovásban részesített.

A terhelt végül is a lakásból 2005. április 25-én anélkül, hogy a bérleti díjat, közüzemi díjakat, közös költséget kifizette volna, kiköltözött.

A terhelt cselekményével K M-nak mintegy 500.000,- forint kárt okozott.

2.)

A terhelt mint a K T és T Kft. ügyvezetője 2005. április 8-án lakásbérleti szerződést kötött az E Á-ban élő D-né K-kal a [cím] sz. alatti lakásra. A szerződésben a terhelt havi 135.000,- forintos bérleti díj megfizetését vállalta azzal, hogy emellett kifizeti a közüzemi díjakat úgy, hogy a bérbeadó hozzájárul ahhoz, hogy a terhelt azokat a saját nevére írassa. A bérleti díj ugyanakkor magába foglalta a társasházi közös költséget. A terhelt vállalta továbbá, hogy egy havi bérleti díjnak megfelelő kauciót a lakás használatbavételével egyidejűleg megfizet. A szerződésben megállapodtak abban is, hogy a terhelt a bérbeadó OTP-nél vezetett számlájára történő átutalással fizeti a bérleti díjat minden hónap 10. napjáig.

A terhelt 2005. április 20-án a lakásba beköltözött, és a bérleti díj fizetési kötelezettségének 2005. év végéig eleget is tett úgy, hogy azt a szerződés szerint átutalással teljesítette, mely bankszámlaszám egyébként a bérbeadó magyarországi hozzátartozójának a számlája volt. A terhelt 2006. januárjától a bérleti díj megfizetésének nem tett eleget, ezért a bérbeadó 2006. február 28-án felhívta őt arra, hogy az elmaradt január, február hónapra járó bérleti díjat 3 munkanapon belül utalja át, aminek a terhelt továbbra sem tett eleget, ezért a bérleti szerződést 2006. március 20-án azonnali hatállyal írásban felmondták. A terhelt a felmondást nem fogadta el arra hivatkozással, hogy a K T és T Kft. a bérleti díj fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, csupán tévedésből került más bankszámlaszámra utalva a bérleti díj, amit végül is a bérbeadó meg is kapott. A bérbeadó bizalma azonban megingott, ezért 2006. május 31-én rendes felmondással felmondta a bérleti szerződést, a felmondási időt a szerződés szerinti 1 hónapban határozta meg. A terhelt ettől kezdve a bérleti díjat nem fizette meg, hanem 2006. július 5-én keresetet nyújtott be a Fővárosi Bíróságon a bérbeadóval szemben, kérve annak megállapítását, hogy a bérbeadó felmondása semmis. A bíróság a keresetlevelet azonban idézés kibocsátása nélkül elutasította, mivel a felperes a hiánypótlási kötelezettségnek nem tett eleget.

Ezzel párhuzamosan a bérbeadó 2006. július 19-én keresetet nyújtott be a Budapesti II. és III. kerületi Bíróságon a terhelttel szemben,

kérve a bíróságtól, hogy kötelezze a terheltet a lakás azonnali kiürítésére és az elmaradt bérleti díj megfizetésére. A polgári perben a kitűzött tárgyalásokon a terhelt egy alkalommal sem jelent meg.

A bíróság a 2008. november 4-én jogerős 16.P.21799/2008/11. sz. ítéletével a felperes keresetének helyt adott és az alaperest kötelezte a lakás kiürítésére, valamint a bérleti díjnak 2006. augusztus 1-jétől a kiürítés napjáig történő megfizetésére. A terhelt a lakást végül is végrehajtási eljárás keretén belül 2010. március 29-én hagyta el.

A terhelt a bérleti díjat a felmondást követően egyáltalán nem fizette, és már a szerződés megkötésekor is a szándéka az volt, hogy a lakást hosszabb időre birtokolni fogja, de a díjfizetési kötelezettségének nem tesz eleget. A K T és T Kft. székhelye a B m-i B-ban volt, azonban az csupán egy fiktív cím volt, a cég tényleges tevékenységet nem folytatott, jövedelme minimális volt.

A terhelt fenti magatartásával a sértettnek 4.050.000,- forint kárt okozott, mely kár nem térült meg.

A Fővárosi Bíróság másodfokú ítéletében a kerületi bíróság ítéletében írt tényállást annyiban pontosította, hogy K M sértettnek 4 hónapi, összesen 400.000,- forint bérleti díj, 4 hónapi, összesen 98.862,- forint közös költség valamint 4 hónapi, összesen 33.759,- forint villany és gáz számla nem fizetése folytán a kaució utólagos elszámolásával összességében 432.621,- forint kára keletkezett, mely nem térült meg. A terhelt utoljára 2006. június hónapra vonatkozó bérleti díj fizetésére vonatkozó kötelezettségének tett eleget, ezt követően a 2006. júliusától a 2010. március 29-éig történő kiköltözéséig nem fizetett bérleti díjat.

A Fővárosi Bíróság másodfokú ítéletében a tényállást e kiegészítéssel maradéktalanul megalapozottnak találta, és az ügyet e tényállás alapján bírálta felül.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melyhez meghatalmazott védője csatlakozó észrevételeket nyújtott be. A terhelt indítványában eljárási szabálysértésként hivatkozott a súlyosítási tilalom megsértésére, mivel másodfokon korábbi büntetése végrehajtását ügyészi fellebbezés hiányában rendelték el. Kifogásolta a védelemhez való joga korlátozását a másodfokú eljárásban részt vett védője személyére tekintettel, és hivatkozott a másodfokon eljáró bíróság elfogultságára. Anyagi jogi kifogásként - amellet, hogy egyes ténymegállapításokat is kétségbe vont - vitatta a csalás megállapíthatóságát a kár bekövetkezésének hiányára tekintettel, és

sérelmezte az üzletszerűség megállapítását is. A terhelt meghatalmazott védője csatlakozó észrevételeiben ugyancsak hivatkozott a súlyosítási tilalom megsértésére, és megengedhetetlennek tartotta a Budai Központi Kerületi Bíróság korábbi ítélete megállapításainak tényállásban rögzítését, és ebből következők levonását. Vitatta a cselekmény elkövetési idejének a kár bekövetkeztéig történő kiterjesztését és ezen alapulón is kétségbe vonta a felfüggesztett büntetés végrehajtása elrendelésének lehetőségét. A Legfőbb Ügyészség átiratában hivatkozott eseti döntés figyelembevételét nem tartotta lehetségesnek, figyelemmel arra, hogy az időben később keletkezett. A terhelt védelemhez fűződő jogának megsértését látta abban, hogy a terhelt másodfokú tárgyalás elhalasztás iránti kérelmét nem teljesítették.

A Legfőbb Ügyészség BF.1853/2012/2. számú átiratában a terhelt felülvizsgálati indítványát részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Az átiratban foglaltak szerint a felülvizsgálati indítvány abban a részében a törvényben kizárt, amelyben az ítéletben rögzítettektől eltérő tényekre hivatkozik. Anyagi jogi szempontból az indítvány alaptalan, mivel a bérleti díj elmaradása a kár fogalomba beletartozó és nem csupán elmaradt vagyoni előnynek tekinthető. Az üzletszerűség megállapítása törvényes, a kiszabott büntetés és a felfüggesztett börtönbüntetés végrehajtásának elrendelése ugyancsak az anyagi jogi szabályokkal összhangban álló. Súlyosítási tilalom ezt nem érintheti, mivel a Be. 354. §-ában meghatározott súlyosítási tilalom fogalmi körébe a felfüggesztett büntetés végrehajtásának elrendelése nem tartozó. A legfőbb ügyészi álláspont szerint nem szenvedett sérelmet a terhelt védelemhez fűződő joga sem, dr. C M védő nem újabb kirendelés alapján járt el a másodfokú eljárásban, hanem helyettesként, és a védő megfelelő ügyismerettel rendelkezett, hiszen az iratokat a bíróságon tanulmányozta. Minderre tekintettel a Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség átiratának kézhezvételét követően a terhelt az abban foglaltakra írásban észrevételeket tett és észrevételeihez 21 mellékletet csatolt. Ezen előkészítő iratában részletezte, hogy álláspontja szerint miként történtek a vádbeli események és a mellékletekben ennek bizonyítékai is szerepeltek.

A Kúria nyilvános ülésén a terhelt védője felszólalásában teljes egészében fenntartotta az általa korábban írásban kifejtetteket, illetve a terhelt által írásban előadottakat, és megindokolta azzal kapcsolatos álláspontját. Elsődlegesen a terhelt felmentését, másodlagosan a támadott határozat hatályon kívül helyezését és az eljárt bíróságok új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta. A terhelt felszólalásában ugyancsak fenntartotta az

által írásban előadottakat, és hangsúlyozta, hogy akkor is sérelmezi ítélete iratellenességét, ha tisztában van a felülvizsgálati eljárási szabályokkal, és azzal, hogy a Kúria a megállapított tényálláshoz kötve van. Nemzetközi egyezményekre hivatkozva utalt a tisztességes eljárás követelményére és értetlenségét fejezte ki azzal kapcsolatban, illetve az elfogultság bizonyítékát látta abban, hogy az ügyében másodfokon eljáró bíróság az ügyet mindenáron beakarta fejezni és nem kívánt vele kapcsolatba lépni.

A Legfőbb Ügyész nyilvános ülésen részt vett képviselője az átiratban kifejtett álláspontjukat mindenben fenntartotta és megindokolta. A védő által kifogásolt BH-döntéssel kapcsolatban utalt arra, hogy az abban foglaltak a korábbi bírói gyakorlattal egyezők, a korábbi elítélés tényállásban szerepeltetésével kapcsolatban pedig arra, hogy a jelen ügyben ezzel kapcsolatos elbírálás nem történt, arról pedig szó sincs, hogy az eljáró bíróság ezt egyetlen bizonyítékként értékelte volna, ez csupán egy volt a bizonyítékok sorában, az üzletszerűség megállapításához pedig a korábbi tények rögzítése mellőzhetetlen volt. Utalt arra, hogy az e) pontos elfogultság a felülvizsgálati eljárásban nem érvényesíthető, míg a felfüggesztett büntetés végrehajtásának elrendelése a súlyosítási tilalom értelmezési körébe nem vonható, ugyanakkor rendelkezés helyessége a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható, az különleges eljárás [Be. 572. § (6) bekezdés] tárgya lehet. A védelem jogával kapcsolatban kizárólag a védő jelenlétének vizsgálata lehet a felülvizsgálati eljárás tárgya, a terhelt másodfokú eljárásbeli részvételével kapcsolatban pedig kiemelte, hogy a terhelt a nyilvános ülésre előállítását nem kérte. Összességében a Legfőbb Ügyész képviselője a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

A terhelt felülvizsgálati indítványa alapján eljárva a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot a Be. 423. §. (4) és (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban megjelölt okokból, továbbá hivatalból a Be. 416. §. (1) bekezdés c) pontjában meghatározott további, a terhelt által nem hivatkozott eljárás jogi okokból bírálta felül. Felülbírálatakor kiinduló pontul szolgált, hogy a büntetőeljárás törvényben a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, melynek kizárólag a törvényben meghatározott okokból van helye. A felülvizsgálat okait a Be. 416. §-a sorolja fel, az itt megjelölt felülvizsgálati okok köre zárt, azok sora nem bővíthető. Ebből következően a Kúria a támadott határozatokat csak e felülvizsgálati okok relációjában bírálhatja felül, az ezen a körön kívül eső hivatkozásokat érdemben nem vizsgálhatja.

A terhelt felülvizsgálati indítványához kapcsolódóan hivatkozott

eljárási szabálysértésekkel kapcsolatban a Kúria az alábbiakat állapította meg: a Be. 416. §-a eljárásjogi okból a c) és d) pontokban meghatározottak szerint enged felülvizsgálatot. A c) pont értelmében a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor, illetve a d) pont szerint, ha a bíróság határozatának meghozatalára a súlyosítási tilalom megsértésével került sor. Már előjáróban szükséges kiemelni, hogy a terhelt által sérelmezett eljárási szabálysértések jelentős része olyan volt, amely nem a törvényben felsorolt és felülvizsgálati okot képező eljárási szabálysértésre utalt, az indítvány e körben a törvényben kizárt, tehát a Kúria által érdemben nem vizsgálható.

Érdemi felülvizsgálati okra hivatkozott a terhelt, amikor arra utalt, hogy a másodfokú bíróság nyilvános ülését olyan személy távollétében tartották meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező [Be. 373. §. II/d pont]. E körben utalás történt a terhelt védőjének személyére, de magának a terheltnek a nyilvános ülési távollétére is.

A védő részvételével kapcsolatban a Legfőbb Ügyész képviselője helyesen mutatott rá arra, hogy az e körben kialakított gyakorlat szerint felülvizsgálati okot csak az képez, ha kötelező védelem esetén a tárgyaláson védő nem járt el. Márpedig magából a felülvizsgálati indítványból is kitűnik, hogy a másodfokú bíróság nyilvános ülésén védő a terhelt érdekében eljárta. Ebből következően tehát felülvizsgálati okot megalapozó eljárási szabálysértés nem történt. A védő kirendelésével kapcsolatos esetleges eljárási szabálysértések felülvizsgálati okot nem képeznek, így a támadott határozat hatályon kívül helyezéséhez nem vezethetnek. [A teljesség kedvéért szükséges megjegyezni, hogy az iratok tartalma alapján érdemi felülvizsgálatot nem igénylő relatív eljárási szabálysértés sem történt. A terheltnek a másodfokú bíróság nyilvános ülése időpontjában meghatalmazott védője nem volt, dr. C M ügyvéd a kirendelt védő helyetteseként eljárva a nyilvános ülést megelőzően a büntető ügy iratait tanulmányozta - Fővárosi Bíróság 10. alszámú kezelő irodai feljegyzése - ekként a terhelt érdemi védelme biztosított volt.]

Teljesen alaptalan a terheltnek az a kifogása is, hogy a másodfokú bíróság anélkül hozta meg határozatát, hogy vele kapcsolatba lépett volna, a „kapcsolatban lépés” lehetőségét éppen a terhelt zárta el akkor, amikor a másodfokú bíróság nyilvános ülésére előállítását nem kérte. A nyilvános ülés ekként a Be. 362. § (3) bekezdése értelmében a távollétében is megtartható volt.

A Be. 373. § (1) bekezdés II/b pontja szempontjából volt

vizsgálendő a terheltnek az a hivatkozása, hogy ítélete meghozatalában a törvényben kizárt bíró vett részt, mivel a másodfokú bíróság elfogult volt. E terhelti hivatkozással kapcsolatban a Legfőbb Ügyész képviselője helytállóan utalt a Kúria nyilvános ülésén arra, hogy a Kúria gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban kizárólag a Be. 21. § (1) bekezdés a-d) pontjaiban meghatározott kizárási okoknak van jelentőségük és csak azok vizsgálhatók, az e) pont szerinti felülvizsgálati ok - amikor a bírótól az ügy elfogulatlan megítélése un. egyéb okból nem várható - itt már nem juthat szerephez, és ez a kizárási ok a felülvizsgálati eljárásban már nem érvényesíthető. Jelentősége kizárólag abban az esetben lehet, ha az eljárási törvényben szabályozott rendben az alapeljárásban az elfogultság megállapítására sor került. Ilyenre azonban a terhelt maga sem hivatkozott [Ugyancsak a teljesség kedvéért és a terhelt tájékoztatása érdekében utal a Kúria arra, hogy a felülvizsgálati indítványban hivatkozott okok a bíró elfogultságának megállapításához nem vezethetnek. Az a tény, hogy a terhelt ügyében korábban ugyanaz a bíróság már eljárta, a kikristályosodott gyakorlat szerint nem elfogultsági ok, és az eljárási szabályok következetes érvényesítése az ügy érdemi befejezése érdekében ugyancsak nem szolgálhat elfogultság megállapítása alapjául].

A Be. 416. § (1) bekezdés d.) pontja értelmében felülvizsgálati ok, ha a bíróság határozatának meghozatalára a súlyosítási tilalom megsértésével került sor. A terhelt e körbe tartozónak jelölte meg azt, hogy a másodfokú bíróság a terhére szóló ügyészi fellebbezés hiányában korábbi felfüggesztett büntetése végrehajtását elrendelte. A Be. 354. § súlyosítási tilalomra vonatkozó szabályai azonban konkrétan és tételesen megjelölik azt, hogy a súlyosítási tilalom folytán a másodfokú bíróság a vádlott terhére bejelentett fellebbezés hiányában mit nem tehet, és e felsorolásban a korábbi végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése nem szerepel. Ebből következően az adott bírói rendelkezés a súlyosítási tilalmat nem sértheti, annak ellenére, hogy a terheltre nézve kétségtelenül hátrányos rendelkezés. Egyébként a végrehajtás utólagos elrendelése olyannyira nem a súlyosítási tilalom kérdéskörébe tartozó, hogy még a határozat jogerőre emelkedését követően is rendelkezni kell róla a Be. 572. §-a szerinti különleges eljárásban, ha az alapeljárásban a rendelkezés elmaradt. A Kúria nem értett egyet a rendelkezést érdemben kifogásoló védői állásponttal sem, azzal, hogy a terhelt cselekménye a korábbi határozat jogerőre emelkedése előtti, mivel materiális bűncselekmény esetében az az eredmény bekövetkezése előtt befejezettnek nem tekinthető. Egyetlen megtévesztő magatartással megvalósult többszöri károkozás esetén a cselekmény befejeződésének időpontja az utolsó károkozó mozzanat. A másodfokon eljárta bíróság álláspontja ezért e tekintetben is törvényes.

A terhelt további eljárási szabálysértésekre hivatkozásai a törvényes felülvizsgálati okokkal összefüggésbe nem hozhatók, ebből következően a törvényben kizártak, azokat a Kúria érdemben nem vizsgálata.

A felülvizsgálati indítványban hivatkozott anyagi jogi kérdéseket illetően nem mellőzhető a Be. 423. § (1) bekezdésére utalás, melynek értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. A törvény e rendelkezéséből következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban felmerülő jogkérdéseket kizárólag a jogerős határozatban rögzített tényállás alapján lehet vizsgálni és törvényben kizártak azok a hivatkozások, amelyek a tényállás megalapozottságát vitatják, annak megalapozatlanságára, bármely megalapozatlansági okra hivatkoznak, a bíróságok tényfelderítő, bizonyítékokat értékelő tevékenységét kifogásolják. A felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye. Minderre tekintettel a terhelt számos hivatkozása a törvényben kizárt – miként azzal saját előadása szerint ő maga is tisztában volt. A Kúria tehát érdemben a terheltnek az e körbe tartozó kifogásaival nem foglalkozhatott.

A terhelt bűnössége megállapítását a csalás vonatkozásában – védőjével egyetemben – vitatta. Ezzel kapcsolatos érvei közül a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szempontjából az volt vizsgálandó, hogy a terhelt a tényállásban rögzített cselekményével vagyonban értékcsökkenést vagyis kárt okozott-e, vagy a meg nem fizetett bérleti díj csak elmaradt vagyoni előnyként vagyis vagyoni hátrányként értelmezhető és ekként polgári jogi jogügylettel állunk szemben.

A Kúria e körben egyetértett a jogerős határozatot hozó bíróságok által kialakított jogi állásponttal.

A Kúria előtt is ismert, hogy e kérdéskör esetenként vitatott, de a magyar jogalkalmazásban évszázados gyakorlat, hogy a meg nem fizetett szolgáltatás a bűncselekménnyel a vagyonban okozott értékcsökkenésként és ekként kárként, nem pedig elmaradt vagyoni előnyként vagyis vagyoni hátrányként értékelendő. Ezt a gyakorlatot követte a korábbi Kúria korábban a Legfelsőbb Bíróság, majd a Kúria jelenlegi gyakorlata, és ezt tükrözi a jövőre vonatkozó jogalkotás is, hiszen a már megalkotott új Btk. (2012. évi C. törvény) 373. § (7) bekezdése kifejezetten rögzíti is, hogy a csalásra vonatkozó szabály alkalmazása szempontjából kárnak kell tekinteni az igénybe vett szolgáltatás meg nem fizetett ellenértékét is.

A hivatkozott bírói gyakorlatra példa a BJD.123 számon, a BH1997.572, BH2011.127 számon közzétett eseti döntés, a

Bfv.IV.2425/2001/5. számú vagy Bfv.I.609/2006/6. számú határozat [Ez utóbbi egyébként éppen a terhelt korábbi ügyében, a jelen ítéletben is említett Budai Központi Kerületi Bíróság 8.B.XII.761/2003/40. számú első fokú ítéletével kapcsolatos felülvizsgálati eljárásban hozott határozat].

Az említett döntések közül pl.: a BH2011.127 számon közzétett a döntés indokait a következők szerint fejti ki: „A Legfelsőbb Bíróság abból indult ki, hogy a vagyon fogalmi körébe a következetes felfogásnak megfelelően a követelések és a vagyoni értékű jogok is beleértendők. A különböző szállítási, éttermi, szállodai szolgáltatások vagy a lakásbérlet egyaránt piaci értékkel bírnak. Attól függetlenül, hogy a szerződési szándék valós vagy ezek valamelyikét az elkövetők jogtalan haszonszerzés végett fizetési szándék nélkül szerzik meg, az annak ellenértékét képező díjra a sértett jogosultságot szerez. Az ellenérték megfizetésének elmaradása pedig a tényleges teljesítéssel megterhelt vagyonban értékcsökkenésként és nem elmaradt haszonként jelentkezik. Ennek megfelelően a bírói gyakorlat következetesen kárt okozó magatartásnak, ekként tényállásszerű csalás bűncselekményének (vagy szabálysértésnek) tekinti a jogtalan haszonszerzés végett sértetteket tévedésbeejtő azon cselekményeket, amikor valamely terhelt fizetési szándék nélkül e tekintetben a sértett tévedésbe ejtve éttermi szolgáltatást, vasúti vagy más közforgalmú járművön személyszállítást vagy éppen szállodai elhelyezést vesz igénybe. [BJD1323] Az igénybe vett szolgáltatás meg nem fizetése - ha a csalás törvényi tényállásának további elemei is megvalósultak - a csalás bűncselekménye szempontjából a vagyonban bekövetkezett értékcsökkenésnek (DAMNUM EMERGENS) és nem elmaradt vagyoni előnynek (LUCRUM CESSANS) tekintendő. Utóbbiról esetleg akkor lehetne szó, ha valamely terhelti magatartás következtében a sértett egy újabb szerződés megkötésétől, más megszerezhető jövedelemtől esik el.”

A Kúria mindezt a terhelt jelen ügyében is irányadónak tekintette, és mivel az irányadó tényállást alapul véve az egyéb tényállási elemek is maradéktalanul megvalósultak, a terhelt bűnössége megállapítását és cselekménye minősítését a büntető anyagi jog szabályaival összhangban állónak találta. [A terhelt védőjének az a felvetése, hogy a Legfőbb Ügyészség által is felhívott egyik eseti döntés később született, mint ahogy a terhelt cselekménye elbírálásra került, jelentőséggel nem bír. Az eseti döntés nem jogszabály, így a Btk. 2. §-ának időbeli hatályra vonatkozó rendelkezései nem kerülhetnek alkalmazásra.] A bűnösség megállapításával, illetve a cselekmény minősítésével kapcsolatban a Kúria utal arra, hogy az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy a terhelt nem szerződés szerinti teljesítése már a szerződéskötéskor is szándéka volt, illetve, hogy az üzletszerűség megállapításánál a korábban őt elmarasztaló ítéletben rögzítettek

az e körben kialakított bírói gyakorlattal egyezően kerültek figyelembevételre.

A korábbi marasztalás alapjául szolgáló tények jelen ítélet tényállásában rögzítésével kapcsolatban a terhelt és védője által felvetettekre figyelemmel rögzíteni szükséges, hogy a jelen ítéletben az ott írtak ismételt elbírálására és ismételt büntetés kiszabására nem került sor - ez a res iudicata-t egyértelműen sértené - az ott írtak a terhelt szerződéskötéskori szándékára vonható következtetés egyik bizonyítékeként illetve az üzletszerűség megállapítása megalapozásaként kerültek rögzítésre.

A Be. 416. §. (1) bekezdés b) pontjában foglaltak értelmében - egyéb anyagi jogi szabálysértés hiányában - a terhelttel szemben alkalmazott joghátrány érdemi vizsgálat tárgyát nem képezte.

A Kúria a kifejtetteken alapulóan a terhelt érdekében benyújtott felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben pedig alaptalannak találta, ezért a felülvizsgálati indítvánnyal támadott

határozatot a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418.§-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421.§-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival, azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2013. március 14.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Sándor s.k. előadó bíró, Dr. Surdy Miklós s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző

